

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/42/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1119210290
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivana Štíftová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:1119210290.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Štíftovej a sudcov JUDr. Romana Majerského a Mgr. Daniely Drnákovej v spore žalobcu: M.J.A. PLUS, s.r.o., Silvánska 29, Bratislava, IČO: 48 340 383, zastúpeného: SKLEGAL s.r.o., Mostová 2, Bratislava, IČO: 35 973 161, proti žalovanému: Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, Primaciálne námestie 1, Bratislava, IČO: 00 603 481, o zaplatenie 42.696,03 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Mestského súdu Bratislava IV č. k. B1-14C/36/2019-227, zo dňa 25.9.2024, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalovanému priznáva proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava I dňa 19.7.2019 sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 42.696,03 eura s príslušenstvom, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % p.a. zo sumy 42.696,03 eura a náhradu trov konania, titulom odplaty za vecné bremeno, na tom skutkovom základe, že je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva číslo XXXXX vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor pre katastrálne územie A., obec: R. - G. Č. A., okres R. B. ako pozemok registra „, evidovaná na katastrálnej mape, parcelné číslo: XXXXX/X, výmera 305 m2, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie (ďalej len pozemok 1), nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Okresným úradom Bratislava; katastrálny odbor pre katastrálne územie N., obec: R. - G. Č. N., okres R. B. ako pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/XX, výmera 103 m2, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/XX, výmera 55 m2, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/XX, výmera 89 m2, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/XX, výmera 87 m2, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie (ďalej len pozemok 2); nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor pre katastrálne územie N., obec: R. - G. Č. N., okres R. B. ako pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/X, výmera 152 m2, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie (ďalej len pozemok 3); nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva číslo XXXX, vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor pre katastrálne územie N., obec: R. - G. Č. N., okres R. B. ako: pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/X, výmera 86 m2, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/XX, výmera 79 m2, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape,

parcelné číslo XXXX/X, výmera 63 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/X, výmera 66 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria (ďalej len pozemok 4); nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva číslo XXXX, vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor pre katastrálne územie N., obec: R. - G. Č. N., okres R. B. ako pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/X, výmera 161 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/X, výmera 319 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria (ďalej len pozemok 5). Žalobca je podielovým spoluvlastníkom v spoluvlastníckom podiele 1/4 k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctva číslo XXXX, vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor pre katastrálne územie N., obec: R. - G. Č. N., okres R. B. ako: pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/XX, výmera 63 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo XXXX/XX, výmera 64 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria (ďalej len pozemok 6), pričom výmera na pozemkoch 6, ktorá prislúcha k spoluvlastníckemu podielu žalobcu je 63,5 m². Žalobca je podielovým spoluvlastníkom v spoluvlastníckom podiele 1 k nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva číslo XXXX vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor pre katastrálne územie E. G., obec: R. - G. Č. E. G., okres: Bratislava I ako pozemok parcela registra „, evidovaný na katastrálnej mape, parcelné číslo: XXXX/X, výmera 2.084 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria (ďalej len pozemok 7), pričom výmera na pozemku 7, ktorá prislúcha k spoluvlastníckemu podielu žalobcu je 1.042 m². Pozemok 1, pozemok 2, pozemok 3, pozemok 4, pozemok 5, pozemok 6 a pozemok 7 spolu len nehnuteľnosti - celková výmera na nehnuteľnostiach, ktorá prislúcha žalobcovi je 2.670,5 m². Na nehnuteľnostiach sú umiestnené inžinierske stavby - miestne komunikácie, ktoré sú vo vlastníctve žalovaného.

2. S účinnosťou od 1.7.2009 bolo na nehnuteľnostiach podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, zriadené vecné bremeno v prospech vlastníka pozemných komunikácií. Vecné bremeno predstavuje nútené dočasné obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu ako vlastníka nehnuteľností, pričom dočasnosť takéhoto núteného obmedzenia je daná ustanoveniami § 2 a § 3 zákona č. 66/2009 Z. z.. Vlastníkom pozemných komunikácií umiestnených na nehnuteľnostiach je žalovaný. Za zriadenie vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. patrí žalobcovi ako vlastníkovi nehnuteľností náhrada za dočasné nútené obmedzenie jeho vlastníckeho práva, a to za celé obdobie v ktorom trvá obmedzenie vlastníckeho práva, pričom náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu vo vzťahu k nehnuteľnostiam má povahu opakovaného plnenia. Pre účely stanovenia výšky náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vo vzťahu k nehnuteľnostiam si dal vypracovať znalecké posudky podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.. Podľa znaleckého posudku č. 103/2014 zo dňa 1.8.2014, ktorý bol vyhotovený B.. C. L., D.. - znalec v odbore stavebníctvo, bola obvyklá cena nájmu pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území N. určená vo výške 14,98 eura/m²/rok. Celková výška odplaty za pozemky 2, 3, 4, 5 a 6 je spolu vo výške 19.826,03 eura. Podľa znaleckého posudku č. 105/2014 zo dňa 1.8.2014, ktorý bol vyhotovený B.. C. L., D., bola obvyklá cena nájmu pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území A. určená vo výške 12,84 eura/m²/rok. Celková výška odplaty za pozemok 1 je 3.920 eur. Podľa znaleckého posudku č. 106/2014 zo dňa 1.8.2014, ktorý bol vyhotovený B.. C. L., D., bola obvyklá cena nájmu pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území Staré Mesto určená vo výške 18,17 eura/m²/rok. Celková výška odplaty za pozemky 7 je 18.950 eur. Náhrada za dočasné obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam, je v zmysle znaleckých posudkov stanovená vo výške celkom 42.696,03 eura.

3. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C. s. p.), súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania a oboznámení sa s listinnými dôkazmi predloženými stranami sporu skonštatoval, že základné skutkové okolnosti a predložené listinné dôkazy neboli medzi stranami sporné. Spornou otázkou bola otázka premlčania.

4. K námietke žalovaného, že v prípade odplaty za zákonné vecné bremeno ide o jednorazovú náhradu splatnú dňom zriadenia vecného bremena, pričom toto právo sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote, poukázal súd prvej inštancie na to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd riešil obdobnú otázku týkajúcu sa priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena v rozsudku z 24.3.2015, sp. zn. 7 Cdo 26/2014, ako aj v rozsudku zo 14.4.2016, sp. zn. 3 Cdo 49/2014, ktoré rozhodnutie bolo uverejnené aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 8/2016

pod č. R 73/2016. V tomto rozhodnutí bol vyslovený právny záver, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“ vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, nemá teda charakter opakovaného plnenia a v súdnom konaní ho môže vlastník úspešne uplatniť iba v zákonom stanovenej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť od účinnosti tohto zákona. S poukazom na vyššie uvedené a ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, dospel súd prvej inštancie k záveru, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je nepochybne majetkovým právom osoby. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, nemá charakter opakovaného plnenia. Nárok na finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva má iba pôvodný vlastník pozemku a v súdnom konaní ho môže úspešne uplatniť iba v zákonom stanovenej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť od účinnosti tohto zákona. Ďalšiemu vlastníkovi pozemku už takýto nárok nevznikne. Nárok na finančnú náhradu sa s poukazom na ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá začala plynúť odkedy sa právo mohlo vykonať prvý raz, t. j. od 1.7.2009 (účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z.) a uplynula dňom 1.7.2012. Žaloba bola podaná na súde dňa 19.7.2019, teda po lehote.

5. Súd prvej inštancie preto námietku premlčania vznesenú žalovaným považoval za dôvodnú s tým, že nárok žalobcu bol uplatnený až 19.7.2019, teda po uplynutí premlčacej lehoty dňom 1.7.2012, a preto žalobu v zmysle § 1 ods. 1 zákona, § 4 ods. 1, ods. 2, § č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, § 151n ods. 1, § 151o ods. 1, § 100 ods. 1, ods. 2, § 101 Občianskeho zákonníka, zamietol. Žalovaný kvalifikovane namietal premlčanie nároku podľa zákona č. 66/2009 Z. z., v dôsledku čoho oslabenému právu žalobcu súd nepriznal súdnu ochranu. Záverom uviedol, že návrh na začatie konania vedeného na Ústavnom súde týkajúceho sa konania o súlade právnych predpisov zákona č. 66/2009 Z. z. s Ústavou SR bolo vedené pod sp. zn. Rvp 2900/2022 a tento procesný návrh bol už Ústavným súdom SR rozhodnutý dňa 13.12.2023 a je vedený pod sp. zn. PL. ÚS 18/2023 s tým, že Ústavným súdom SR bol odmietnutý uznesením Ústavného súdu z 13.12.2023, č. k. PL. ÚS 18/2023-17.

6. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C. s. p. s poukazom na úspech žalovaného, avšak žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko z obsahu spisu vyplýva, že mu žiadne trovy nevznikli.

7. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b) a písm. h) C. s. p. a žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C. s. p.) bola námietka, že napadnuté rozhodnutie je výsledkom nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorým mu znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, nakoľko súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku riadne nevysporiadal s tvrdeniami žalobcu a ním predkladanými rozhodnutiami iných súdov vo veci, ktorá je predmetom sporu, a ktoré obsahujú odlišné právne závery, čím bol porušený zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle a porušené právo na vysporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu; postupom súdu bola porušená zásada rovnosti strán a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Poukázal na to, že v priebehu konania na súde prvej inštancie na podporu dôvodnosti podanej žaloby, a to najmä vo vzťahu k charakteru náhrady za zriadenie zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. predložil niekoľko súdnych rozhodnutí s obdobným predmetom konania, a to konkrétne nález Ústavného súdu SR zo dňa 16.12.2009, sp. zn. III. ÚS 237/09-33, rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.5.2012, sp. zn. 6Co/154/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 3.12.2012, sp. zn. 6Co/117/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.12.2012, sp. zn. 6Co/75/2012, rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I zo sp. zn. 25C/47/2011, rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 5.3.2014, sp. zn. 8C/98/2009. Prvoinštančný súd sa s argumentáciou súdov, ktorých rozhodnutia predložil na podporu názoru, že v prípade zriadenia vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. nejde o jednorazovú náhradu, ale o opakujúce sa plnenie nijako nevysporiadal

a uzavrel, že vzhľadom na účinky námietky premlčania vznesenej žalovaným ďalšími tvrdeniami strán v konaní nezaoberal, čím bol porušený princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a princíp právnej istoty, pričom poukázal na Článok 2 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C. s. p. ako aj uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17.10.2011, sp. zn. 7 Cdo 42/2010 a nález Ústavného súdu SR zo 4.5.2010, sp. zn. III. ÚS 36/2010 a I. ÚS 564/2012-48. Vzhľadom na skutočnosť, že prvoinštančný súd sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s argumentáciou žalobcu vo vzťahu k predloženým rozhodnutiam súdov, ktoré pojednávali o rovnakej, prípadne analogickej skutkovej situácii, hoci na ne žalobca opakovane poukazoval, bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces zakladajúce vadu konania podľa § 365 ods. 1 písm. b) C. s. p..

9. Mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a to jednak a) nesprávnym právnym posúdením charakteru náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z.; ako i b) nesprávnou aplikáciou ustanovení o premlčaní na odplatu za zriadenie vecného bremena. Názor žalobcu je podporený množstvom rozhodnutí iných súdov, na ktoré žalobca kontinuálne v priebehu celého konania poukazoval a pri zdôvodnení podania žaloby z týchto rozhodnutí vychádzal.

10. Pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie charakteru náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z., k uzneseniu Ústavného súdu SR zo dňa 3.4.2012, sp. zn. II ÚS 506/2011, ktoré predložil žalovaný a ktorým aj súd prvej inštancie odôvodnil svoje tvrdenie o premlčaní pohľadávok, považoval za potrebné uviesť, že toto sa týka náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ktorý sa týka úplne odlišnej právnej situácie, a to predovšetkým s ohľadom na to, že daný zákon nerieši dočasnosť zriadenia vecného bremena do času iného usporiadania vzťahov medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku tak, ako to upravuje zákon č. 66/2009 Z. z.. Uvedené rozhodnutie je preto úplne irelevantné na posudzovanie nároku žalobcu. Vecné bremeno sa zriaďuje na dobu určitú a nie na dobu neurčitú. Skutočnosť, či sa jedná o vecné bremeno zriadené na dobu určitú alebo neurčitú má vplyv na charakter náhrady za zriadenie vecného bremena. Jednorazová náhrada za zriadenie vecného bremena dáva zmysel v prípade, ak obmedzenie vlastníckeho práva je trvalého charakteru. Úhradou jednorazovej náhrady v prípade vecného bremena na dobu neurčitú sú právne vzťahy vysporiadané. Toto však nie je prípad vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z.. Právne vzťahy podľa zákona č. 66/2009 Z. z. sú totiž vysporiadané až vykonaním pozemkových úprav (viď § 4 ods. 2 zákona). Zákon neustanovuje presnú lehotu, do kedy majú byť pozemkové úpravy vykonané. Adekvátnou náhradou za pretrvávajúce obmedzenie vlastníckeho práva zriadením vecného bremena je opakovaná, t. j. pretrvávajúca náhrada, ktorá reflektuje dobu, počas ktorej je vlastnícke právo obmedzené. Vo vzťahu k dočasnosti vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. a úhrady opakovanej náhrady považoval za potrebné spomenúť dôležitý fakt, a teda, že jediným subjektom oprávneným disponovať dĺžkou doby, počas ktorej je vecné bremeno zriadené je žalovaný. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je len vlastníkom stavby (t. j. žalovaný) oprávnený podať žiadosť o začatie konania o nariadení pozemkových úprav. Vlastník pozemku na ktorom sa nachádzajú stavby vo vlastníctve žalovaného, teda žalobca nie je oprávnený vykonať úkony vedúce k vysporiadaniu pozemkov a je tak vystavený svojvôli žalovaného, keďže len on je oprávnený požiadať o nariadenie pozemkových úprav. A teda len žalovaný má dosah na dobu, po ktorú bude vecné bremeno zriadené a s tým súvisiacu výšku celkovej náhrady za zriadenie vecného bremena. Pokiaľ by bol prípustný výklad o jednorazovom charaktere náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona, išlo by o výrazný nepomer v právach dotknutých strán, nakoľko žalovaný by po úhrade jednorazovej náhrady nebol nijako motivovaný vyporiadať vzťahy tak, aby nedochádzalo k neoprávneným opakovaným, resp. permanentným zásahom do práv vlastníka pozemku mu garantovaným tak Ústavou SR, Listinou základných práv a slobôd, Európskym Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako i Občianskym zákonníkom. V ideálnom prípade mal žalovaný bez zbytočného odkladu po nadobudnutí účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. pristúpiť k vysporiadaniu pozemkov, na ktorých sú umiestnené jeho stavby. Ak by sa tak stalo a žalovaný by nezanedbával svoje povinnosti, vlastnícke vzťahy k pozemkom by boli už vysporiadané v niekoľkých mesiacoch odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., prípadne ešte skôr, ak by sa strany dohodli na uzatvorení zámennej zmluvy. To znamená, že ak by sa vychádzalo z predpokladu, že žalovaný je aktívny pri plnení svojich povinností, mohol vyporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom už v priebehu niekoľkých mesiacov odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. a tým predísť zvyšovaniu nákladov na úhradu odplaty za užívanie cudzích pozemkov. Žalobca vyzval žalovaného na uzavretie zámennej zmluvy už 9.9.2014; zároveň žalovanému uviedol, že má vedomosť o pozemkoch spôsobilých na túto zámenu. Žalovaný sa k výzve na uzatvorenie zámennej zmluvy žiadnym spôsobom nevyjadril a poukázal iba na to, že nárok na náhradu

za zriadenie vecného bremena je v celom rozsahu premlčaný. Odhliadnuc od charakteru náhrady za zriadenie vecného bremena považoval za potrebné uviesť, že z vyjadrení žalovaného vyplýva, že žalovaný nemá a nikdy nemal záujem vzťahy vyporiadať a nastoliť tak stav, ktorý je v súlade s právnym poriadkom. Žalobca žalovaného vo výzve zo dňa 9.9.2014 upovedomil o tom, že má vedomosť o pozemkoch vhodných na zámenu, avšak žalovaný o rokovanie o zámene a o spoločné stretnutie nikdy neprejavil čo i len čiastočný záujem. Práve žalovaný tak svojou pasivitou a ignoráciou konal v rozpore s dobrými mravmi. Poukázal pritom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.12.2009, sp. zn. III. ÚS 237/09-33. Za účelom preukázania dôvodnosti podaného odvolania opakovane citoval z niektorých rozhodnutí, ktoré sú podľa neho v danej veci relevantné (rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.5.2012, sp. zn. 6Co/154/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 3.12.2012 sp. zn. 6Co/117/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.12.2012, sp. zn. 6Co/75/2012), pričom uviedol, že s opakovanou náhradou za zriadenie vecného bremena je spojená aj zásada proporcionality a nediskriminácie, čo ozrejml na demonštratívnych prípadoch, z ktorých mu vyplynulo, že opakovaná náhrada je tak oveľa viac v súlade s účelom zákona č. 66/2009 Z. z. keďže (i) motivuje vlastníkov stavieb na cudzích pozemkoch k rýchlemu vyporiadaniu vlastníckeho práva osôb, ktorých pozemky boli zastavané stavbami vo vlastníctve obce/VÚC, (ii) pri riadnom plnení povinností vlastníkov stavieb je ekonomickejšia ako jednorazová náhrada, (iii) je nediskriminujúca a proporcionálna, keďže zabezpečuje spravodlivú náhradu vlastníkom pozemkov do času, kedy sú ich pozemky vyporiadane, (iv) sankcionuje vlastníkov stavieb ak sú pri vyporiadavaní vlastníckych vzťahov k pozemkom nečinní (v opačnom prípade by vlastníci stavieb mohli využívať status quo kedy by vôbec nemuseli podať žiadosť o vyporiadanie pozemkov, čo by bolo v priamom rozpore s účelom zákona č. 66/2009 Z. z. a v končnom dôsledku by sa obohacovali na úkor vlastníkov pozemkov).

11. Vo vzťahu k nároku neskoršieho vlastníka uplatňovať zaplatenie náhrady za zriadenie vecných bremien podľa zákona č. 66/2009 Z. z. v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie tiež uvádza, že „Nárok na finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva má iba pôvodný vlastník pozemku a v súdnom konaní ho môže uplatniť iba v zákonom stanovenej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť od účinnosti tohto zákona.“ Uvedený názor súdu prvej inštancie nemá podklad v žiadnom zákonom ustanovení. Vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. má charakter vecného bremena in rem, teda sa viaže k pozemku a nie k vlastníkovi. Preto, pokiaľ obmedzuje neskoršieho vlastníka, má i tento vlastník nárok na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva (s výnimkou náhrady za zriadenie vecného bremena za obdobie pred zmenou vlastníka dotknutého pozemku, resp. pokiaľ si ho predchádzajúci vlastník v zákonom stanovenej lehote neuplatnil už predtým než vlastníctvo pozemku zaťaženého takýmto vecným bremenom bolo prevedené/prešlo na nového vlastníka). V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.12.2012, sp. zn. 6Co/75/2012. Uviedol, že nežiadať náhradu predchádzajúcimi vlastníkmi neznamena nič iné, ako pasivitu pri zaberaní pozemku a obdobné prípady v minulosti neboli výnimočné. Nevyžadovanie náhrady zo strany predchádzajúcich vlastníkov zaberaných pozemkov nebolo ničím neobvyklým vzhľadom na takmer nulovú reálnu hodnotu pôdy nemajúcej povahu stavebného pozemku. To isté platí aj za stavu, že sa na zabratom pozemku zriadila komunikácia či iná stavba. Táto skutočnosť nemôže ukrať neskoršieho vlastníka (na ktorého pozemku je vecné bremeno zriadené, bez ohľadu na to, že si bol alebo nebol vedomý, že takto zaťažený pozemok nadobúda do svojho vlastníctva) o náhradu, ktorá mu zo strany oprávnenej osoby patrí. Záver o neexistencii práva žalobcu ako vlastníka pozemku na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú, nie je v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, Listiny základných práv a slobôd ale ani s Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Akceptovaním názoru, že ide o jednorazovú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, ktorá je podľa súdu prvej inštancie v súčasnosti aj premlčaná a navyše žalobcovi ani nepatrí, nakoľko predchádzajúci vlastník pozemku túto náhradu od žalovaného nežiadal, spôsobuje značné oslabenie princípu rovnosti strán, keďže za akceptácie daného stavu je viac než pravdepodobné, že pokiaľ žalovanému nehrozí žiaden postih za udržiavanie protiprávneho stavu, niet motivácie, aby sa tento stav usiloval akýmkoľvek spôsobom vyriešiť a tým sa výrazne poškodia práva vlastníka pozemkov, ktoré nie je možné plnohodnotne užívať.

12. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku vznesenej námietky premlčania aj s ohľadom na jej rozpor s dobrými mravmi, pričom poukázal na nález Ústavného súdu ČR z 15.1.1997, sp. zn. II. ÚS 309/95, pričom aj Najvyšší súd ČR pripustil aplikáciu dobrých mravov vo vzťahu k premlčaniu vo výnimočných prípadoch. Vyslovil síce, že vznesená námietka premlčania dobrým mravom zásadne neodporuje, keďže ide o zákonný inštitút, no na druhej strane, ak by bol výkon práva

namietat' premlčanie len prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu, zatiaľ čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného právnou normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho by bolo bez významu, išlo by síce o výkon práva formálne súladný so zákonom, no išlo by o výraz zneužitia tohto subjektívneho práva (šikanu) na úkor druhého účastníka, t. j. o výkon v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný od účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. neposkytol pôvodným ani aktuálnym vlastníkom pozemkov náhradný pozemok postupom na základe zámennej zmluvy (§ 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.) a neinicioval konanie o nariadení pozemkových úprav podľa § 3 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. Vyporiadanie podľa predchádzajúcej vety je v dispozícii žalovaného, pričom žalobca je odkázaný na aktivitu žalovaného. Vznesenie námietky premlčania považuje za konanie v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko žalovaný nepristúpil k úkonom, ktoré prezumuje zákon č. 66/2009 Z. z., ignoroval výzvu žalobcu na usporiadanie vlastníckych vzťahov k týmto pozemkom, čím spôsobil nevysporiadanie nároku zo strany žalobcu, avšak vzniesol námietku premlčania. Následkom uvedeného konania žalovaného je to, že neplatí náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a nepristupuje k vyporiadaniu týchto pozemkov, pričom ak by súd nepriznal žalobcovi náhradu za obmedzenie vecného bremena, viedlo by to k tolerovaniu nezákonného stavu, kedy by žalovaný vôbec nemusel pristúpiť k usporiadaniu pozemkových úprav, keďže by mu z takého konania nevplývali žiadne negatívne konzekvencie. Žalobcovi nemôže byť na ujmu skutočnosť, že žalovaný si nesplnil svoju povinnosť vôbec, príp. že si ju splnil s výrazným oneskorením. Žalobca si teda uplatnil nárok riadne a včas. V dôsledku uvedeného mal za to, že prvoinštančný súd nesprávne právne posúdil predmetnú vec tým, že vo vzťahu k charakteru náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. nesprávne interpretoval ustanovenie § 4 ods. 1 citovaného zákona ako jednorazové plnenie a tiež tým, že vznesenie námietky premlčania neposúdil ako konanie žalovaného v rozpore s dobrými mravmi, čím neposúdil nároky na plnenie, na ktoré bol žalovaný povinný za obdobie dvoch rokov spätne odo dňa podania žaloby za nepremlčané.

13. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za správne, procesné práva žalobcu neboli porušené a odvolanie nie je dôvodné. Vzhľadom na tieto skutočnosti a v nadväznosti na jeho písomné a ústne vyjadrenia v priebehu konania žiadal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť. Ozrejmil kedy ide o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) C. s. p.. Poukázal na to, že na súde prvej inštancie prebiehalo medzi žalobcom a žalovaným, resp. jeho právnym predchodcom pod sp. zn. 19C/175/2014 súdne konanie o zaplatenie finančnej náhrady za užívanie pozemkov v k. ú. A., k. ú. E. G. a k. ú. N.. Časť užívaných pozemkov v konaní z roku 2014 je totožná s pozemkami, ktoré sú v súčasnosti predmetom konania sp. zn. B1-14C/36/2019, prípadne boli medzichasom žalobcom dokúpené, pričom podstata ich užívania a spôsob ich užívania je totožný s konaním sp. zn. 19C/175/2014. Hlavné mesto užíva pozemky uvedené v žalobe v tomto konaní na základe zákonného vecného bremena, tak ako to bolo uvádzané aj v súdnom konaní sp. zn. 19C/175/2014. Rozsudkom v mene Slovenskej republiky zo dňa 26.6.2017 Okresný súd Bratislava I žalobu vedenú pod sp. zn. 19C/175/2014 v plnom rozsahu zamietol. Dôvodom zamietnutia žaloby bolo premlčanie nároku vo forme finančnej náhrady ako majetkového práva. Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 5Co/159/2018-551, zo dňa 28.9.2021 uvedený rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Krajský súd potvrdil, že prvostupňový súd dospel k správne záveru, že i náhrada za právo zodpovedajúce vecnému bremenu podľa zákona č. 66/2009 Z. z. je jednorazová. Uvedený záver korešponduje so záverom dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 8 Cdo 17/2019. Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa bytového zákona vzniklo jednorazovo ex lege tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu podľa záverov dovolacieho súdu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., ak tieto legálne vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenie vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z.. Bremeno podľa záverov dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 3 Cdo 47/2014 vzniká in rem, vzťahuje sa na každého vlastníka, jeho vznik nemožno teda posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku, ide o finančnú náhradu za vznik vecného bremena, ktorá nemá charakter opakovaného plnenia. Rozsah vecného bremena je rovnako ako pri bremene podľa § 23 ods. 5 bytového zákona určiteľný už od jeho vzniku a ani samotný zákon s náhradou ako s opakovaným plnením nepočíta. Krajský súd v Bratislave ďalej uviedol, že nútené obmedzenie vlastníckeho práva k zaťaženému pozemku treba chápať za obmedzenie na vopred neurčiteľnú dobu, v

ktorom prípade podľa názoru odvolacieho súdu i z toho dôvodu prichádza do úvahy práve jednorazová primeraná náhrada. A to preto, že zákon č. 66/2009 Z. z. ponecháva výlučne na vôli obce, resp. VÚC, ktoré sú zásadne limitované pri nakladaní s nehnuteľnosťami stanoviskami zastupiteľstiev, či pristúpia k realizácii zámeny pozemkov, resp. k pozemkovým úpravám. Krajský i okresný súd zhodne konštatujú, že nárok na jednorazovú primeranú náhradu bolo možné po prvýkrát uplatniť dňom účinnosti zákona, teda odo dňa 1.7.2009. Nárok uplatnený v tomto prípade na súde až dňa 30.9.2014 bol potom uplatnený až po uplynutí trojročnej všeobecnej premlčacej doby (1.7.2012). Žalovaný teda kvalifikovane namietal premlčanie nároku v časti náhrady podľa zákona č. 66/2009 Z. z., v dôsledku čoho oslabenému právu žalobcu súd prvej inštancie správne nepriznal súdnu ochranu.

14. Uvedené súdy boli toho názoru, že právo na náhradu za obmedzenie (trvalé) vlastníckeho práva ex lege patrí tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., teda ku dňu vzniku legálneho vecného bremena. Za osobu oprávnenú na náhradu nemožno pri vecnom bremene in rem považovať každého ďalšieho nového vlastníka, ktorý už vecným bremenom zaťažený pozemok nadobudol. Uvedený rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 19C/175/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava sp. zn. 5Co/159/2018 sa stal dňa 25.2.2022 právoplatným. I v konaní o zaplatenie vedenom na tunajšom súde medzi totožným žalobcom a žalovaným ako v tomto prípade pod sp. zn. B1-7C/ 37/2020 rozhodol prvoinštančný súd rozsudkom zo dňa 4.11.2024 tak, že podanú žalobu zamietol a to z rovnakých dôvodov ako v tomto konaní - ide o nárok na jednorazovú odplatu za zriadenie zákonného vecného bremena, pričom tento nárok sa ako majetkové právo premlčuje v zákonom stanovenej lehote.

15. Poukázal na to, že v konaní predložil, či poukázal na rozsudky krajských súdov SR i Najvyššieho súdu SR, ktoré podporujú jeho argumentáciu, a ktoré sú aktuálnejšie ako rozhodnutia predložené žalobcom. Zároveň by vzhľadom na ostatné rozhodnutia v konaniach medzi rovnakým žalobcom a žalovaným v rovnakej veci za iné žalované obdobia (všetky na súde uplatnené až po roku 2014) bolo porušením princípu právnej istoty, ak by v žalobe za iné obdobie v tej istej veci konajúci súd rozhodol opačne. Princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a princíp právnej istoty spomínaný žalobcom teda v tomto konaní porušený byť nemohol. Upozornil, že žalobca v bode II svojho odvolania uvádza rozhodnutia okresných a krajských súdov, ktoré boli vydané v čase, kedy právo na finančnú náhradu vzniknuté na základe zákona č. 66/2009 Z. z. ešte premlčané nebolo, takže sa vôbec nevzťahujú na súčasný skutkový stav. V tomto konaní teda vzhľadom na vyššie uvedené nemohlo dôjsť ani k stavu spomínanému žalobcom v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17.10.2011, sp. zn. 7 Cdo 42/2010 a žalobca by tu mohol byť zaskočený možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby účastníkovi bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy, či zaskočený takým postupom súdu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe súdu. Žalobcovi v konaní boli zachované všetky jeho procesné práva, mohol a predložil dôkazy na podporu svojich tvrdení, bol riadne poučený o svojich právach, súd prvej inštancie vyslovil aj svoj predbežný názor vo veci, vysporiadal sa v podstatných veciach s argumentáciou žalobcu, nedošlo k porušeniu procesného postupu súdu, ktorý by strane sporu znemožnil uskutočniť jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Preto nie je naplnený dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku z uvádzaného dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) C. s. p.. Keďže aktuálne rozhodnutia okresných a krajských súdov v obdobných veciach prekonali žalobcom uvádzané rozhodnutia (odlišné oproti tomuto sporu predovšetkým v tom, že boli vydávané v čase, kedy ešte právo na odplatu nebolo premlčané), nie je možné na ne v tomto konaní prihliadať. Žalovaným predložené rozhodnutia opierajú svoju argumentáciu o rozhodnutia vyšších súdnych autorít ako je Najvyšší súd SR, či Ústavný súd SR.

16. Pokiaľ žalobca opiera podané odvolanie i o § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p., k tomuto uviedol, že v prípade zastavania pozemku trvalou stavbou ide o obmedzenie vlastníckeho práva vlastníka pozemku trvalého charakteru, preto zákonodarca upravil vzťah k takto užívaným pozemkom v spomínanom zákone č. 66/2009 Z. z. zákonným vecným bremenom a nie napríklad nájmom. Vzhľadom na špecifika prípadov upravených týmto zákonom, keďže ide o riešenie pozostatkov a nedostatkov vzniknutých pred rokom 1989, tento zákon ani neupravil žiadne povinnosti vlastníka stavby, či lehoty na konečné majetkovoprávne usporiadanie vzťahu k dotknutým pozemkom, napríklad zámenou alebo ich kúpou. Preto nemôže dochádzať k zanedbávaniu povinností žalovaného vyplývajúcich z tohto zákona, keďže tam žiadne uvedené nie sú. V zmysle ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov nikto nemôže byť nútený urobiť taký úkon, o ktorý nemá záujem, a v tomto prípade

zákon vlastníkovi stavby neukladá povinnosť uskutočniť zámenu alebo začať pozemkové úpravy. Pre upresnenie uviedol, že ani zákon č. 182/1993

Z. z. explicitne neupravuje, že by ním upravené zákonné vecné bremeno bolo zriadené na dobu neurčitú, keďže aj v tomto prípade môže medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku dôjsť napriek trvajúcejmu zákonnému vecnému bremenu k inému majetkovoprávnemu usporiadaniu vzťahov k užívaným pozemkom, napríklad zámenou alebo ich predajom. To, že zákon o vlastníctve bytov explicitne možnosť zámeny alebo vykonania pozemkových úprav neupravuje neznamená, že nemôže dôjsť k zrušeniu zákonného vecného bremena zriadeného zákonom č. 182/1993 Z. z. formou zámeny pozemkov podľa zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov alebo vykonaním pozemkových úprav podľa zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov. Argumentácia žalobcu v jeho odvolaní o charaktere vecného bremena in rem, a teda že sa viaže k pozemku a nie k jeho vlastníkovi, svedčí práve argumentácii žalovaného, že nárok na odplatu má len ten vlastník pozemku, ktorý ním bol v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. a nasledujúcich rokoch, kým nedošlo k premlčaniu nároku na finančné plnenie. V zmysle argumentácie a tvrdení žalobcu práve prechodom alebo prevodom vlastníckeho práva k pozemkom ostalo vecné bremeno zachované a keďže sa viaže k pozemku a nie jeho vlastníkovi, nemá tento nový vlastník nárok na finančné plnenie. Žalovaným predložené rozhodnutia odvolacích súdov potvrdzujú jeho tvrdenia.

17. Uviedol, že zákon č. 66/2009 Z. z. neupravuje jednoznačne dobu, na ktorú sa priamo týmto zákonom zriaďuje vecné bremeno práva stavby, ako dobu určitú. Podľa § 4 ods. 2 uvedeného zákona je vlastník pozemku pod stavbou povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Ako uvádza aj sám žalobca, zákon neustanovuje presnú lehotu na vykonanie spomínaných pozemkových úprav. Z uvedeného teda vyplýva, že vecné bremeno je zriaďované na dobu neurčitú, keďže zákonodarca neohraničil časovo trvanie uvedeného vecného bremena, ani neustanovil povinnosť vlastníka stavby alebo vlastníka pozemku pod ňou na podanie návrhu na vykonanie pozemkových úprav. Žalobcom spomínaný § 3 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. bol zrušený ku dňu 1.9.2022, teda v súčasnosti už je platný iný právny stav. Žalobca nie je vystavený svojvôli žalovaného a žalobca má v tomto prípade dosah na svoje práva a povinnosti.

18. Zdôraznil, že sám žalobca sa rozhodol, že sa stane vlastníkom pozemkov, ktoré boli v čase prevodu vlastníckeho práva na žalobcu dlhodobo zastavané komunikáciami vo vlastníctve inej osoby ako žalobca. Nepomer v právach dotknutých strán možno vnímať aj opačne ako to udáva žalobca, keďže žalovaný sa do vzniknutej situácie nedostal vlastnou vinou. Vlastníkom miestnych ciest sa stala obec na základe zákona, teda na základe vôle zákonodarcu, ktorý schválil i platné znenie zákona č. 66/2009 Z. z.. Žalovaný teda nedobrovoľne, na základe rozhodnutia tretej osoby, musí prevziať zodpovednosť za tento stav, ktorý sám nespôsobil, naopak žalobca sa vedome, prejaveníím slobodnej vôle rozhodol a stal sa vlastníkom pozemkov zastavaných stavbou vo vlastníctve inej osoby v čase existencie zákonného vecného bremena. Prechodom alebo prevodom vlastníckeho práva k pozemkom ostalo vecné bremeno zachované a keďže sa viaže k pozemku (in rem) a nie jeho vlastníkovi, nemá tento nový vlastník pozemku nárok na finančné plnenie z dôvodu jeho premlčania.

19. Bol názoru, že koná v súlade s platným znením zákona č. 66/2009 Z. z., nespráva sa teda v rozpore s dobrými mravmi, pôvodné ani súčasné znenie uvedeného predpisu nezaväzuje žalovaného k úkonom alebo aktivitám v zákonom danej lehote, neukladá povinnosť konať. Riešenie majetkovoprávného usporiadania vzťahu k zastavaným pozemkom formou zámeny nehnuteľností zákon upravuje ako možnosť obce alebo vyššieho územného celku, čiže neexistuje právny nárok na prevod vlastníckeho práva k zastavaným nehnuteľnostiam formou zámeny, ktorý by v prípade hlavného mesta SR Bratislavy musel byť navyše v súlade s platnými právnymi predpismi schválený jeho kompetentnými orgánmi, predovšetkým mestským zastupiteľstvom. Naopak zákon upravuje povinnosť žalobcu strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Právne vzťahy podľa zákona č. 66/2009 Z. z. sú vyporiadané už vznikom zákonného vecného bremena. Tento zákon neustanovuje povinnosť obce konať ani neurčuje lehotu ani na prípadné riešenie stavu alebo iniciovaním pozemkových úprav. Žalovaný nezanedbáva svoje povinnosti, ako sa to snaží prezentovať žalobca. Súčasný stav je teda v súlade s platným právnym poriadkom. Účelom zákona č. 66/2009 Z. z. bolo majetkovoprávne usporiadanie vzťahu k pozemkom pod stavbami špecifikovanými v uvedenom zákone, čo sa zriadením zákonného vecného bremena i stalo. K dnešnému dňu neexistuje hlavné mesto od žalobcu zoznam pozemkov

vhodných podľa neho na zámenu pozemkov a ani preukázanie splnenia podmienok stanovených v zákone č. 66/2009 Z. z. týkajúcich sa náhradného pozemku - predovšetkým primeranú výmeru, bonitu a rovnaký druh, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním.

20. Nález Ústavného súdu SR zo dňa 16.12.2009, sp. zn. III. ÚS 237/09-33 spomínaný žalobcom na strane 6 jeho odvolania i vzhľadom na dátum jeho vydania nerieši skutkový stav ako je v tomto spore vychádzajúci z ustanovení zákona č. 66/2009 Z. z.; zároveň hovorí pri nútenom obmedzení o možnosti uvažovať o opakovaných platbách primeranej náhrady, nie je ho teda možné aplikovať na tento súdny spor a skutkový stav. Súdny SR vo svojich aktuálnych rozhodnutiach konštatujú, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena nemá charakter opakovaného plnenia pre každého ďalšieho vlastníka pozemku. V tomto prípade žalobca kúpil pozemky už zaťažené vecným bremenom, vstupoval do vzťahu cudzej stavby na cudzom pozemku vedome a o existencii komunikácie a zriadení zákonného vecného bremena vedel pri nadobúdaní vlastníckeho práva k pozemkom. Uviedol, že opakovane upozorňuje, že žalobcom predložené rozhodnutia súdov sú predovšetkým z rokov 2009, 2012 a už nie sú aktuálne, sú prekonané novými rozhodnutiami súdov Slovenskej republiky z aktuálneho obdobia, ktoré žalovaný predložil. Rozhodnutia uvedené na strane 7 odvolania zo dňa 22.11.2024 riešia právo na poskytnutie náhrady za vecné bremeno, pričom k uvedenému sa vyjadrujú v konaniach, ktoré prebiehali v čase, kedy v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka ešte nebolo majetkové právo na finančnú náhradu premlčané. Nevyjadrujú sa teda k otázke premlčania požadovaného finančného plnenia, ale k existencii práva na náhradu. Právo pri premlčaní ostáva zachované, len nie je súdnou cestou vymáhateľné, ak dlžník vznesie zákonnú námietku premlčania a v súlade s platnou právnou úpravou tak háji svoje práva. I rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.12.2012, sp. zn. 6Co/75/2012 uvedený a citovaný na strane 9 podaného dovolania sa nedá použiť na toto konanie, keďže rieši nie odplatu za zákonné vecné bremeno, ale venuje sa inému právnemu inštitútu, a to vydaniu bezdôvodného obohatenia.

21. Najvyšší súd SR opakovane využíva vo svojich rozhodnutiach analogické použitie ustanovenia § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov na takéto prípady zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. Ich aplikovanie je legitímne a neodporuje žiadnemu právnemu predpisu. Obmedzenie vlastníckeho práva je založené v oboch prípadoch verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s prvkami súkromnoprávnymi. Obe vecné bremená vznikajú „in rem“, vzťahujú sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Okruh oprávnených subjektov je v oboch prípadoch týchto zákonných vecných bremien daný druhovo. Z dôvodu zhodnej právnej úpravy oboch zákonných vecných bremien sa má aj náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva posudzovať v týchto prípadoch rovnako. Možnosť ukončenia zákonného vecného bremena aj v prípade pozemkov pod bytovými domami existuje, nie je právnymi predpismi zakázaná, závisí len na vôli vlastníka stavby a vlastníka pozemku, ako upravia, či zmenia majetkovoprávne usporiadanie vzťahu k užívanému pozemku. Zákon o vlastníctve bytov tiež explicitne neupravuje, že zákonné vecné bremeno sa zriaďuje na dobu neurčitú a vzniká za náhradu, ani neupravuje formu odplaty za zriadenie vecného bremena - či ide o jednorazovú odplatu alebo opakovanú. V oboch prípadoch ide o legálne vecné bremená. Obmedzenie vlastníckeho práva je založené v oboch prípadoch verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s prvkami súkromnoprávnymi. Obe vecné bremená vznikajú „in rem“, vzťahujú sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Okruh oprávnených subjektov je v oboch prípadoch týchto zákonných vecných bremien daný druhovo. Z dôvodu zhodnej právnej úpravy oboch zákonných vecných bremien sa má aj náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva posudzovať v týchto prípadoch rovnako. S uvedenou problematikou sa podrobne, okrem rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 Cdo 47/2014 týkajúceho sa náhrady za zákonné vecné bremeno podľa zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, zaoberá aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 17/2019 ako dovolacieho súdu, ktoré rieši obdobný prípad ako je tento - náhradu za zákonné vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z. a na ktoré sa odvoláva v napadnutom rozhodnutí sp. zn. 5Co/159/2018-551 aj Krajský súd v Bratislave a opiera oň svoje rozhodnutie a argumentáciu, ako aj uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 194/2018. V uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 194/2018 sa v jeho bodoch 35 a nasl. konštatuje, že otázka „primeranej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa zákona č. 66/2009 Z. z. vo forme pravidelných platieb počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku...“ už bola najvyšším súdom riešená v rozsudku z 24.3.2015 sp. zn. 7 Cdo 26/2014 ako aj v rozsudku zo 14.4.2016 sp. zn. 3 Cdo 49/2014 ako obdobná „dovolacia otázka“ týkajúca sa priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. Najvyšší súd v rozhodnutí 2 Cdo 194/2018 uvádza, že

„vyslovený právny názor (v uvedených dvoch rozhodnutiach týkajúcich sa zákona č. 182/1993 Z. z.) je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z. z. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia. ...Ide však o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva (myslí sa zákon č. 66/2009 Z. z.), pretože oprávnenie držať a užívať pozemok neprislúcha konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu - obci alebo vyššiemu územnému celku a obmedzenie vlastníckeho práva je odôvodnené verejným záujmom. ... Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a VÚC. Ide o nedoriešené právne vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu a zákonodarca prijatím zákona č. 66/2009 Z. z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch. ... Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiacie prvky, t. j. ide o obmedzenie vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov. ... Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo 49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (so. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili.“

22. Z uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu vychádza i spomínané rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo 17/2019 z 30.11.2020. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 175/2019, ktoré žalobca v konaní citoval svedčí argumentácií žalovaného, že odplata za zákonné vecné bremeno je jednorazová a premlčuje sa podľa lehôt a zásad upravených v Občianskom zákonníku. Dovolací súd v uznesení sp. zn. 5 Cdo 175/2019 sám upriamuje pozornosť na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedené v tomto vyjadrení žalovaného. Dovolací súd sa problematikou premlčania žalovaného nároku z hľadiska správnosti jej právneho posúdenia nezaoberal, napriek tomu v bode 37 upriamuje pozornosť na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 17/2019, ktoré v odseku 44 vychádzajúc z rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 94/2014 uvádza, že vecné bremeno vzniká in rem a jeho vznik nemožno samostatne posudzovať v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 474/2013 vo vzťahu k vecnému bremenu zriadenému podľa zákona č. 182/1993 Z. z. konštatoval, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová, tento nárok je len jeden a má ho len ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý túto nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena. S ohľadom na uvedené potom treba posudzovať aj určenie počiatku plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Táto argumentácia súdu a rozhodnutie súdu svedčí v prospech vyjadrení žalovaného a zamietnutia podanej žaloby z dôvodu premlčania nároku na odplatu. Vzniesenie námietky premlčania zo strany dlžníka je uplatnením jeho vlastného subjektívneho oprávnenia procesnej povahy, pretože nemožno účinne vzniesť námietku premlčania inak, ako v súdnom konaní. Z uvedeného dôvodu sa na výkon procesného práva subjektu konania pojmovovo nemôže vzťahovať ustanovenie hmotného práva. „Procesný úkon“ a „právny úkon“ nie sú totožné pojmy, a nemožno ani ich výkon stotožňovať do tej miery, že by sa na

výkon procesného oprávnenia realizovaného v procesnoprávných vzťahoch vzťahovala právna úprava Občianskeho zákonníka. Nie je preto pojmovo mysliteľné uvažovať v súvislosti so vznesením námietky premlčania o rozpore tejto námietky s dobrými mravmi, alebo o tzv. šikanóznom výkone procesného práva. Pojmovo tak na procesnoprávne vzťahy nemôže vplývať hmotnoprávna úprava, a to ani v prípade uplatnenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Opačné stanovisko traktované judikatúrou českých súdov sa v tomto svetle javí ako veľmi sporné. Právo dlžníka na vznesenie námietky premlčania upravujú viaceré rozhodnutia, napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 2268/2004, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 M Cdo 8/2008, sp. zn. 1Obo19/2008, sp. zn. 5 M Cdo 13/2010, sp. zn. 5 Cdo 34/2011. Vznesenie námietky premlčania je zákonným procesným právom žalovaného, ktoré nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi, je legitímnym prostriedkom procesnej obrany žalovaného. Súd prvej inštancie tak v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatuje vzhľadom na platnú právnu úpravu a ustálenú judikatúru súdov, predovšetkým Najvyššieho súdu SR, že došlo vzhľadom na plynutie času a uplatnenú námietku premlčania žalovaného k oslabeniu práva žalobcu a nie neexistencii práva žalobcu. Žalobcom uplatňované dôvody odvolania, nie sú podložené relevantnými argumentmi, ktoré by boli spôsobilé spochybníť právne závery, na ktorých založil prvostupňový súd svoje rozhodnutia.

23. Žalobca v odvolacej replike zotrval na svojom odvolaní a pridržiaval sa tam uvedenej argumentácie. Nad rámec uvedeného považoval za potrebné uviesť a zdôrazniť, že sa nestotožňuje so žalovaným, že konajúci súd má povinnosť vždy prihliadnuť na námietku premlčania a nemá možnosť podľa platného právneho stavu takú námietku odpustiť a že súd nemôže premlčané právo priznať, lebo vznesením námietky premlčania dlžníkom došlo k zániku nároku a nárok je tým nevynútiteľný. Trval na tom, že prejednávany prípad je špecifický a tak naň treba aj nazeráť. Uviedol, že vo svojom odvolaní poukázal na niekoľko rozhodnutí všeobecných súdov, z ktorých táto skutočnosť jasne vyplýva. Nie je preto možné a priori bez ďalšieho skúmania prijať všeobecnú argumentáciu žalovaného o premlčaní. Prvoinštančný súd bol povinný skúmať, či sú skutočne premlčané všetky nároky žalobcu. Ten vo svojom odvolaní jasne uviedol, že je potrebné dôsledne rozlišovať medzi úpravou podľa zákona č. 66/2009 Z. z. a 513/2009 Z. z., čo však prvoinštančný súd neurobil. Zákon č. 66/2009 Z. z. nikde vo svojich ustanoveniach nespomína, že by sa vecné bremeno zriaďovalo za jednorazovú odplatu. Pokiaľ si prvoinštančný súd osvojil takúto argumentáciu žalovaného, považuje žalobca takýto postup za svojvoľný reštriktívny výklad zákona, ktorý z neho nijakým spôsobom nevyplýva. Navyše, ani Občiansky zákonník nevylučuje zriadenie vecného bremena za opakujúcu sa odplatu, preto nerozumie, prečo by to v danom prípade malo byť vylúčené.

24. Poukázal na to, že v zmysle nálezu Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 148/06 zo dňa 12.4.2007: „Ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, je potrebné, aby bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú realizáciu Ústavou Slovenskej republiky garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb.“ Je pritom nepochybné, že minimálne zákon č. 66/2009

Z. z. nemožno považovať za jednoznačný, čo sa týka odplaty za zriadenie vecného bremena a z jeho ustanovení nijakým spôsobom nevyplýva, že táto by bola jednorazová. V súvislosti s výkladom a aplikáciou právnych noriem poukazuje žalobca tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1.7.2010 sp. zn. 8 Sžp 1/2010 (R 102/2011), podľa ktorého „nejasné a neurčité právne normy nemožno aplikovať a vykladať na ťarchu adresáta právnej normy, ale vždy na ťarchu tvorcu právnej normy“, pričom uvedené spája s požiadavkou uplatňovania princípu právneho štátu, s ktorým sú spojené požiadavky všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem. Prvoinštančný súd však relevantné ustanovenia vykladal v priamom rozpore s týmito rozhodnutiami, v dôsledku čoho považuje žalobca jeho výklad za nezákonný a protiústavný.

25. Opätovne poukázal na povinnosť súdu spravodlivo sa vysporiadať s tvrdeniami a argumentáciou oboch strán a rozhodnúť na ich základe. Počas celého konania sústavne poukazoval na výnimočnosť situácie v prejednávanej veci a v súlade so zásadou legitímneho očakávania predložil prvoinštančnému súdu niekoľko rozhodnutí, ktoré všeobecné súdy prijali v obdobných prípadoch. Mal za to, že výnimočnosť situácie spočíva v tom, že on nie je oprávnený vykonať úkony vedúce k vysporiadaniu pozemkov a je tak vystavený svojvôli žalovaného, keďže len on je oprávnený požiadať o nariadenie pozemkových úprav, ako vyplýva z § 8i ods. 1 zákona č. 330/1991 Z. z. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách. Žalovaný napriek niekoľkým výzvam odmietol pristúpiť k vysporiadaniu pozemkov a vzhľadom na uvedené sa domnieva, že konal v rozpore s dobrými mravmi a účelovo, aby sa vyhol

povinnosti uhradiť žalobcovi jeho nároky na kompenzáciu za obmedzenie jeho vlastníckych práv, nakoľko výklad zákona je zjavne nejednoznačný, čo sa žalovaný teraz snaží využiť vo svoj prospech.

26. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1

C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C. s. p., keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem; napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (§ 387 ods. 1 C. s. p., § 219 ods. 3 C. s. p.), nakoľko je vo výroku vecne správny. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 28.11.2025.

27. Podľa § 4 ods. 1 veta prvá zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“), ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok.

28. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

29. Predmetom sporu bolo posúdenie nároku žalobcu na zaplatenie 42.966,03 eura titulom náhrady za vecné bremeno ako opakovaného plnenia, za obdobie jedného roka, za špecifikované nehnuteľnosti - pozemky, na ktorých sú umiestnené inžinierske stavby - miestne komunikácie, vo vlastníctve žalovaného s tým, že nárok na náhradu za vecné bremeno mal žalobcovi vzniknúť k 19.7.2017.

30. Pretože odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 C. s. p.) a v podrobnostiach poukazuje na skutkové a právne zdôvodnenie rozhodnutia, v ktorom sa súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal so skutočnosťami relevantnými pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby.

31. Vo vzťahu k podstatným tvrdeniam žalobcu v odvolaní, s ktorými sa odvolací súd musí v odôvodnení vysporiadať (§ 387 ods. 3 C. s. p.) hodno podotknúť, že ide v celom rozsahu o nedôvodnú argumentáciu a to s poukazom na správne vyhodnotenie skutkových a právnych okolností vedúcich k zamietnutiu žaloby. Súd prvej inštancie v preskúmvanej veci vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti žaloby, ako aj na posúdenie relevantnosti procesnej obrany žalovaného. Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 191 ods. 1 C. s. p. súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe vyvodil aj správny právny záver o nedôvodnosti žalobcom uplatneného nároku, ktorého sa domáhal titulom opakovanej náhrady za vecné bremeno podľa zákona č. 66/209 Z. z..

32. Súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia jasne a výstižne vysvetlil prečo považoval žalobu za nedôvodnú; skutkové a právne závery súdu prvej inštancie tak nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku spíňa požiadavky § 220 ods. 2 C. s. p. Za porušenie základného práva zaručeného v Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 165/2011).

33. Pokiaľ žalobca namietal, že súd prvej inštancie povahu nároku na náhradu za vecné bremeno, ktoré vzniklo ex lege podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. nesprávne právne posúdil ako jednorazové, nemajúce charakter opakovaného plnenia, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne

nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

34. Odvolací súd súčasne pripomína, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 23/2005 z 13.4.2005, m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Podľa Čl. 2 ods. 1 C. s. p. ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo (Článok 2 C. s. p.). Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikatórne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.1.2018, sp. zn. 6 Cdo 29/2017, publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. R 71/2018).

35. Z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 8 Cdo 17/2019 vyplýva, že „Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 49/2014 (R 73/2016) konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká in rem, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatu tohto právneho názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa charakteru finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili. Takto ustálený právny názor neovplyvnil ani nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015.“

36. V uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30.11.2020, sp. zn. 8 Cdo 17/2019 najvyšší súd poukázal na to, že v uznesení z 26.8.2019 sp. zn. 2 Cdo 194/2019 sa zaoberal správnosťou vyriešenia právnej otázky: „či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2019 Z. z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia“. Najvyšší súd v tomto uznesení (sp. zn. 2 Cdo 194/2019) poznamenal, že obdobnú „dovolaciu otázku“ už riešil v rozsudkoch z 24.3.2015, sp. zn. 7 Cdo 26/2014 a zo 14.4.2016, sp. zn. 3 Cdo 49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., pričom tento právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z.. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám - verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva.

Verejnoprávny charakter tohto obmedzenia a jeho právna povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z. z.. Svedčí o tom aj ich zhodná zákonná konštrukcia.

37. Problematika náhrady za zákonné vecné bremeno vzniknuté podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. bola predmetom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj v ďalších rozhodnutiach, napr. sp. zn. 2 Cdo 194/2018, 5 Cdo 175/2019 a 5 Cdo 116/2021, z ktorých vyplýva, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniká ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona a nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z..

38. K obdobným záverom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutiach sp. zn. 1 Cdo 99/2019, sp. zn. 1 Cdo 255/2021 a rovnaký právny názor vyslovil aj v rozhodnutí sp. zn. 7 Cdo 49/2023, z ktorého vyplýva, že: „Peňažná náhrada za vecné bremeno zriadené vo verejnom záujme ex lege podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, je jednorazová a patrí iba tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona. Právo na túto náhradu sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka.“

39. V rozsudku z 23.1.2025 sp. zn. 5 Cdo 39/2024 Najvyšší súd Slovenskej republiky poukázal na to, že v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 255/2021 zo 14.12.2022 sa konštatuje, že ani dovolaciemu súdu nie je doposiaľ známe žiadne neskoršie rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré by závery najvyššieho súdu, ktoré boli vyslovené v uzneseniach 8 Cdo 17/2019 a 2 Cdo 194/2018 boli nejakým neskorším rozhodnutím spochybnené alebo vyvrátené. Najvyšší súd ako dovolací súd teda skonštatoval, že otázka formy náhrady za zriadené vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. už bola ako otázka zásadného právneho významu vyriešená a samotné rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ju neriešili rozdielne. Z rozhodnutí najvyššieho súdu teda jednoznačne vyplýva, že nárok na odplatu za jeho zriadenie nevzniká pri každej zmene vlastníka, náhrada patrí pôvodnému vlastníkovi a má jednorazový charakter a nárok na jej zaplatenie mohol vlastník uplatniť v trojročnej premlčacej lehote, ktorá začala plynúť odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z..

40. Napokon v rozhodnutí z 17.7.2025, sp. zn. 4 Cdo 99/2024 Najvyšší súd Slovenskej republiky akcentoval, že nosná právna otázka (o jednorazovosti náhrady za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z.) bola rozhodovacou praxou súdnych autorít už ustáleno vyriešená. V tejto súvislosti poukázal na vyššie spomenuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.8.2019, sp. zn. 2 Cdo 194/2018 ako aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2019, kde v podobných súvislostiach pri interpretácii § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. najvyšší súd uviedol, že v uznesení sp. zn. 2 Cdo 194/2018 z 26.8.2019 rovnako ako v uznesení sp. zn. 8 Cdo 17/2019 z 30.11.2020 riešil otázku, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia, pričom dospel k záveru, že pokiaľ judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny

vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili. Ani nálež ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015 neovplyvnil vyššie ustálený právny názor. Aj toto rozhodnutie prešlo testom ústavnosti, keď ústavný súd uznesením z 12.5.2022, sp. zn. III. ÚS 272/2022, odmietol proti nemu smerujúcu sťažnosť, poukazujúc pritom na svoje predchádzajúce rozhodnutia pod sp. zn. III. ÚS 68/2019 a sp. zn. III. ÚS 340/2021.

41. Je zrejmé, že náhrada za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. bola podľa ustálenej súdnej judikatúry najvyšších súdnych autorít opakovane posúdená ako jednorazová, a teda nemá opakujúci sa charakter, ako nesprávne namietal žalobca. Vznik vecného bremena nemožno preto posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku, keď je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno, ktorú podstatu právnej úvahy a závery z nej vyplývajúce považoval za ústavne udržateľné i Ústavný súd Slovenskej republiky (viď rozhodnutie vo veci, sp. zn. IV. ÚS 227/2012). Pokiaľ teda súd prvej inštancie dospel k záveru, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je nepochybne jednorazová, nemá charakter opakovaného plnenia a nárok na finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva má iba pôvodný vlastník pozemku a v súdnom konaní ho môže úspešne uplatniť iba v zákonom stanovenej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť od účinnosti tohto zákona, pričom ďalšiemu vlastníkovi pozemku už takýto nárok nevznikne a s poukazom na ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá začala plynúť odkedy sa právo mohlo vykonať prvý raz, t. j. od 1.7.2009 (účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z.) a uplynula dňom 1.7.2012, pričom žaloba bola podaná na súde 19.7.2019, teda po lehote, je jeho právny názor správny, v súlade s ustálenou súdnou praxou najvyšších súdnych autorít. Na túto skutočnosť nemá vplyv poukaz žalobcu na iné rozhodnutia súdov, ktoré dospeli k odlišnému záveru ohľadne povahy odplaty za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z., nakoľko netvorí ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít podľa Čl. 2 ods. 2 C. s. p..

42. Odvolací súd zároveň uvádza, že nie je možné tiež prehliadať, že na Okresnom súde Bratislava I (ako opakovane poukazoval aj žalovaný), bolo vedené konanie pod sp. zn. 19C/175/2014, v ktorom Okresný súd Bratislava I rozsudkom č. k. 19C/175/2014-448, zo dňa 26.6.2017, v spore žalobu: M.J.A. PLUS s.r.o., Silvánska 29, IČO: 48 340 38, proti žalovanému: Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, Primaciálne námestie 1, Bratislava, IČO: 00 603 481, o zaplatenie 200.165,76 eura, zamietol žalobu. Predmetom konania bol (okrem iného) aj nárok žalobcu na náhradu za vecné bremeno zriadené podľa zákona č. 66/2009 Z. z., ktoré vzniklo na nehnuteľnostiach (pozemkoch) vo vlastníctve (spoluvlastníctve) žalobcu, na ktorých sú umiestnené inžinierske stavby a to miestne komunikácie, pričom sa jednalo o nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva číslo XXXXX, vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor, pre katastrálne územie A., parcela číslo XXXXX/X O. výmere 305 m², zastavané plochy a nádvorie, nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva číslo XXXX, nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva číslo XXXX, nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva číslo XXXX, nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva číslo XXXX, nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva číslo XXXX. Na odvolanie žalobcu bol rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/159/2018-551, zo dňa 28.9.2021 bol rozsudok Okresného súdu Bratislava I, č. k. 19C/175/2014-448, zo dňa 26.6.2017, potvrdený. Konanie teda bolo právoplatne skončené. Súd prvej inštancie aj odvolací súd pritom v týchto konaniach dospeli k zhodnému záveru, že nárok na náhradu za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. má povahu jednorazového plnenia a nemá charakter opakovaného plnenia; nárok na náhradu za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. je len jeden a má ho vlastník zaťaženého pozemku, ktorý ho vlastnil v čase vzniku vecného bremena. Rovnako súdy dospeli k záveru, že nárok na jednorazovú primeranú náhradu bolo možné po prvýkrát uplatniť dňom účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., t. j. 1.7.2009 a teda pokiaľ bol tento nárok uplatnený na súde až 30.9.2014, bol uplatnený po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (1.7.2012).

43. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že hoci je podľa jazykového znenia zákona (§ 228 ods. 1 C. s. p.) výrok právoplatného rozsudku subjektívne záväzný iba pre strany a ich právnych nástupcov (a v prípade rozšírenej záväznosti pre iné subjekty), de iure je záväzný aj pre súd, ktorý v civilnom procese posudzuje rovnakú otázku súkromnoprávneho charakteru medzi tými subjektmi, pre ktoré je rozsudok záväzný. Súd je v týchto prípadoch viazaný pri posúdení prejudiciálnej otázky skorším rozhodnutím. Predbežnou otázkou je najmä otázka súkromnoprávneho charakteru, ktorá spadá do právomoci súdu (platnosť zmluvy, existencia právneho vzťahu a iné). Subjektívna záväznosť právoplatného rozsudku znamená, že ním ustálený súkromnoprávny vzťah nemôže byť v inom spore medzi totožnými stranami vyriešený odlišne (res iudicata).

44. Pokiaľ teda v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 19C/159/2014 bolo medzi tými istými stranami (žalobcom a žalovaným) právoplatne rozhodnuté, že žalobcovi nepatrí nárok na náhradu za vecné bremeno ako opakované plnenie, treba takéto vyriešenie hmotnoprávneho vzťahu medzi stranami považovať za konečné a záväzné. Nie je preto v tomto konaní (a ani v ďalšom) sporovom konaní možné, túto otázku (nárok na náhradu za vecné bremeno založené na rovnakom skutkovom a právnom základe, iba za iné obdobie), už raz právoplatne vyriešenú v predošlom súdnom konaní, posúdiť inak. V takom prípade totižto zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama). Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru o (ne)existencii uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté (R 40/2013). Nie je tiež rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo porušenie viazanosti uloženej zákonom v § 228 ods. 1 C. s. p.. Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra najvyššieho súdu, ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Ústavný súd v náleze II. ÚS 349/09-36 z 20.1.2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 O. s. p. (teraz § 194 ods. 1, 2 C. s. p.), ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 O. s. p. (teraz § 228 ods. 1 C. s. p.) všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. V uznesení I. ÚS 170/2015-15 z 1.4.2015 ústavný súd uviedol, že ani samotná skutočnosť, že napriek veci už právoplatne meritórne rozhodnutej môže existovať aj iný pohľad na túto identickú vec, nie je dostatočným dôvodom na nové rozhodnutie o tejto veci, pretože aj tento iný pohľad na tú istú záležitosť mal byť a mohol byť predmetom prieskumu v rámci už právoplatne skončeného konania. Účinok prejudiciality sa prejaví (vyjadrí) zamietnutím žaloby. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd zastáva ten právny názor, že pokiaľ v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 19C/159/2014 bolo o hmotnoprávnom vzťahu, ktorý sa týka posúdenia nároku žalobcu na náhradu za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. právoplatne rozhodnuté, ohľadom tohto nároku už nie je možné v ďalšom konaní rozhodnúť inak.

45. V súvislosti s námietkou žalobcu, že jednorazová náhrada pôsobí diskriminačne a neproporčne odvolací súd predovšetkým uvádza, že žalobca nadobudol sporné pozemky už zaťažené vecným bremenom, a teda odpočiatku vedel, že nadobúda vlastnícke právo s obmedzeniami, ktoré z vecného bremena plynú. Súčasne odvolací súd odkazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 623/2023 v ktorom ústavný súd vyslovil, že „Obmedzenie vlastníckeho práva sťažovateľov k pozemku má osobitný charakter, ktorý vyplýva z toho, že k jeho faktickému obmedzeniu nedošlo na základe zákona č. 66/2009 Z. z., ale v súvislosti s výstavbou pred rokom 1989. Zákon č. 66/2009 Z. z. je len ďalší spôsob, ktorým zákonodarca zmiernuje následky osobitnej majetkovej krivdy, ktorá nespočívala v účinnom právnom odňatí vlastníckeho práva, ale v jeho faktickom obmedzení stavbou verejnoprospešného zariadenia bez toho, aby došlo k vyvlastneniu právnych predchodcov vlastníkov. Následok tohto legislatívneho riešenia nemožno obmedziť len na konštatovanie toho, že sťažovateľom súdnym výkladom zákona č. 66/2009 Z. z. nebol priznaný nárok na opakovanú náhradu za zriadenie vecného bremena. Tento zásah treba vnímať s ohľadom na to, že vlastníak pozemku sa svojich

vlastníckych práv v súvislosti s neoprávnenou stavbou mohol domáhať už pred prijatím zákona č. 66/2009 Z. z. a rovnako sa mohol v premlčacej dobe domáhať priznania jednorazovej náhrady za dodatočné zriadenie vecného bremena zákonom. Okrem toho sťažovateľom v súvislosti s ich vlastníckym právom zostáva zachovaný nárok na to, že definitívnym riešením historicky podmieneného, pôvodne faktického a po prijatí zákona č. 66/2009 Z. z. aj právneho obmedzenia vlastníckeho práva bude poskytnutie náhradného pozemku v procese pozemkových úprav tak, ako to predpokladá zákon č. 66/2009 Z. z.. Vzhľadom na to, že právni predchodcovia sťažovateľov v rámci vývoja právnej úpravy mali viaceré efektívne možnosti dosiahnutia náhrady za obmedzenie ich vlastníckeho práva, ku ktorému fakticky došlo ešte v období pred rokom 1989, a na strane druhej vzhľadom na to, že stále má dôjsť k poskytnutiu náhrady, nemožno dospieť k záveru, že by právny názor krajského súdu vyvolal stav, ktorý by predstavoval zásah do základného práva sťažovateľov vlastníť majetok. Zriadenie vecného bremena zákonom č. 66/2009 Z. z. nemožno samo osebe považovať za vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva bez primeranej náhrady, ak všeobecné súdy dospeli k záveru, že právni predchodcovia sťažovateľov sa mohli úspešne domôcť primeranej, jednorazovej, no premlčaniu podliehajúcej náhrady za zriadenie vecného bremena.“

46. Neobstojí ani námietka žalobcu, že je vystavený svojvôli žalovaného, ktorý nereagoval na jeho výzvu na usporiadanie pozemkov. Žalovanému totižto nevyplýva žiadna zákonná povinnosť vyhovieť výzve žalobcu. Vlastník stavby má iba fakultatívnu možnosť (môže), poskytnúť zámennou zmluvou vlastníčkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve (§ 2 ods. 1 veta prvá zákona č. 66/2009 Z. z.); ak sa neuplatní postup podľa odseku 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o pozemkových úpravách podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 330/1991 Z. z. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách. Žalovaný pritom správne upriamil pozornosť na to, že s účinnosťou od 1.9.2022 bol vypustený § 3 zákona č. 66/2009 Z. z. (podľa ktorého konanie o nariadení pozemkových úprav z dôvodu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou podľa tohto zákona sa začína na žiadosť vlastníka stavby), pričom podľa § 7 ods. 1 zákona č. 330/1991 Z. z. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, pozemkové úpravy možno začať na podnet okresného úradu z dôvodov uvedených v § 2 ods. 2 alebo na žiadosť účastníka z dôvodov uvedených v § 2 ods. 3 zákona. K dôvodom uvedeným v § 2 ods. 3 cit. zákona patrí aj dôvod podľa § 2 ods. 1 písm. l) cit. zákona (t. j. v prípade, ak je to potrebné na usporiadanie vlastníckych a užívacích pomerov k pozemkom pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky podľa zákona č. 66/2009 Z. z.). Z uvedeného je zrejmé, žalobca môže aj sám podať návrh na začatie konania o pozemkových úpravách podľa osobitného predpisu.

47. Tvrdenie žalobcu, že vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. má charakter vecného bremena in rem, teda sa viaže k pozemku a nie k vlastníčkovi a preto pokiaľ obmedzuje neskoršieho vlastníka, má i tento vlastník nárok na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie, vychádza z nepochopenia inštitútu vecného bremena „in rem“. Pre vecné bremeno „in rem“, spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti platí (i v zmysle odkazu § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. na ustanovenia § 151n a nasl. Občianskeho zákonníka), že je zriadené v prospech niekoho iného a obmedzený je každý vlastník nehnuteľnosti. Povinnosť, ktorá obmedzuje vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného niečo strpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať by bolo možné zriadiť aj v rámci záväzkového (obligačného vzťahu), a iba v takom prípade by bola viazaná výlučne na osoby, ktoré takú zmluvu uzavreli, s tým, že pri zmene vlastníka nehnuteľnosti by povinnosť zanikla. Vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. tým, že je spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti (tu pozemkov žalobcu) znamená, že nezaniká ani prechodom, ani prevodom nehnuteľnosti (pozemkov) na iného vlastníka, ale trvá ďalej, pričom uvedené platí i v prípade oprávnení z vecného bremena; i tu so zmenou vlastníctva prechádza na nového vlastníka nehnuteľnosti (tu stavby) oprávnenie plynúce z vecného bremena. Hodno uviesť, že práva a povinnosti z vecného bremena nie sú prevoditeľné samostatne, bez súčasného prevodu nehnuteľnosti vecným bremenom zaťaženej, či z vecného bremena oprávnenej. Z uvedeného plynie, že vecné bremeno „in rem“ neznamená, že žalobca má nárok na opakovanú náhradu za pretrvávajúce obmedzenie vlastníckeho práva, ale to, že je spojené s nehnuteľnosťou.

48. K námietke žalobcu, že súd prvej inštancie neposúdil námietku premlčania vznesenú žalovaným ako v rozpore s dobrými mravmi, odvolací súd uvádza, že zo spisového materiálu nevyplýva, že žalobca sa v priebehu konania na súde prvej inštancie bránil tým, že námietka premlčania vznesená žalovaným je

v rozpore s dobrými mravmi. A pretože žalobca ohľadom tejto skutočností uvádzanej (až) v priebehu odvolacieho konania, na súde prvej inštancie nič netvrdil ani nepreukazoval, ním uvádzané posúdenie námietky v rozpore s dobrými mravmi nemohlo byť ani predmetom posúdenia súdom prvej inštancie; táto skutočnosť preto nemôže zakladať žalobcom namietanú vadu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie.

49. Skutočnosťami tvrdenými žalobcom (až) v odvolacom konaní, sa nezaoberal ani odvolací súd, pretože v danom prípade ide o uplatnenie novôt v odvolacom konaní. V zmysle § 366 písm. d) C. s. p. prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie možno v odvolaní použiť len vtedy, ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Tvrdenie žalobcu, že námietka premlčania vznesená žalovaným je v rozpore s dobrými mravmi, je hmotnoprávnou námietkou, teda prostriedkom procesnej obrany žalobcu proti procesnému útoku žalovaného, ktorý vzniesol námietku premlčania. Právo na uvedenie prípadných novôt je podmienené tým, že odvolateľ prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené na súde prvej inštancie, nemohol uplatniť na súde prvej inštancie bez svojej viny. Ak tento predpoklad úspešne nesplní, na novoty odvolací súd nemôže prihliadnuť; na diskvalifikáciu novoty postačí opomenutie jej uvedenia a zavinenie z nedbanlivosti Žalobca v podanom odvolaní nekonkretizoval dôvod uplatnenia novoty v odvolacom konaní podľa § 366 C. s. p. aspi://module='ASPI'&link='160/2015 Z.z.%2523366'&ucin-k-dni='30.12.9999' a tiež neuviedol žiadnu skutočnosť, pre ktorú tento prostriedok procesnej obrany nemohol použiť v doterajšom priebehu konania bez svojej viny. Odvolací súd tak na uvádzanie nových skutočností v odvolacom konaní neprihliadol.

50. A pretože žalobca v podanom odvolaní neuviedol žiadne ďalšie relevantné skutočnosti, ktorými by preukázal nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, odvolací súd ostatné tvrdenia uvádzané v odvolaní nepovažoval za podstatné, t. j. také, ktoré by svojou relevanciou aj v prípade preukázania boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vo výroku vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil.

51. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanému priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mal vo veci plný úspech.

52. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).